

लिखु गाउँपालिकाको पालिका प्रहरी ऐन २०७६

प्रमाणिकरण मिति:- २०७६/११/०४

ऐन नं.:- १८

प्रस्तावना : लिखु गाउँपालिका भरि सार्वजनिक सम्पतीको संरक्षण लगायत समुदायमा स्थानीय कानूनको परिपालना गराई सुव्यवस्था कायम राख्न गाउँपालिकाको आफ्नै गाउँ प्रहरी संगठन स्थापना र संचालन गर्न बान्छननीय भएकोले नेपालको संविधान अनुसूची ८ (१) र धारा २२६ (१) द्वारा प्रदत्त अधिकारको प्रयोग गरि लिखु गाउँसभाले लिखु गाउँपालिका प्रहरीको गठन, सञ्चालन तथा व्यवस्थापन गर्न यो ऐन जारी गरिएको छ ।

परिच्छेद १

संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ

१. संक्षिप्त नाम, विस्तार र प्रारम्भ : (१) यस ऐनको नाम “लिखु गाउँपालिकाको पालिका प्रहरी ऐन २०७६” भन्ने रहेको छ
(२) यो ऐन लिखु गाउँपालिका भरमा लागू हुनेछ ।
(३) यो ऐन स्थानीय राजपत्रमा प्रकाशन भए देखि लागू हुनेछ ।
२. परिभाषा : विषय र प्रसङ्गले अर्को आर्थ नलागेमा यस ऐनमा
(क) “ऐन” भन्नाले लिखु गाउँपालिकाको गाउँपालिका प्रहरी ऐन, २०७६ लाई सम्झनु पर्दछ ।
(ख) “गाउँपालिका” भन्नाले लिखु गाउँपालिकालाई सम्झनु पर्दछ ।
(ग) “अध्यक्ष भन्नाले गाउँपालिकाका अध्यक्षलाई सम्झनु पर्दछ ।
(घ) “प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत” भन्नाले लिखु गाउँपालिका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई सम्झनु पर्दछ ।
(ङ) “पालिका प्रहरी” भन्नाले यस ऐन अन्तर्गत लिखु गाउँपालिकामा नियुक्त प्रहरी कर्मचारीलाई सम्झनुपर्छ ।
(च) “गाउँपालिका प्रहरी प्रमुख” भन्नाले जुनियर ड्यूटी अफिसरलाई सम्झनुपर्छ ।

परिच्छेद - २

पालिका प्रहरी सेवाको गठन, रेखदेख र नियन्त्रण

३. पालिका प्रहरीको गठन : (१) यस ऐन बमोजिम गाउँपालिकामा एक पालिका प्रहरीको गठन गरिनेछ ।
(२) उपदफा (१) को प्रयोजनको लागि प्रहरीको गठन र त्यसमा रहने संख्याको पद निर्धारण गाउँकार्यपालिकाले समय समयमा तोके बमोजिम हुनेछ ।
४. पालिका प्रहरी सेवाको रेखदेख र नियन्त्रण : (१) गाउँपालिकामा गठन हुने प्रहरी सेवामा रेखदेख र नियन्त्रण यसै ऐन र प्रचलित कानूनमा तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

परिच्छेद - ३

पालिका प्रहरी कर्मचारीको काम, कर्तव्य र अधिकार

५. पालिका प्रहरी कर्मचारीको कर्तव्य : (१) पालिका प्रहरी कर्मचारीको काम, कर्तव्य र अधिकार नियमावलीमा तोकिएको र देहाय बमोजिमको हुनेछ :-

- (क) गाउँपालिकाको नीति, कानून, मापदण्ड तथा निर्णय कार्यान्वयन,
- (ख) गाउँपालिकाको चल अचल सम्पत्तिको सुरक्षा र संरक्षण,
- (ग) स्थानीयस्तरमा हुने सभा, समारोह, परम्परा तथा जात्रा चाडपर्वको सुरक्षा व्यवस्थापन,
- (घ) स्थानीय बजार तथा पार्किंग स्थलको रेखदेख र व्यवस्थापन,
- (ङ) गाउँपालिका सरसफाइ सम्बन्धी मापदण्डको कार्यान्वयन,
- (च) न्यायिक समितिले गरेको मिलापत्र तथा निर्णयको कार्यान्वयन,
- (छ) सार्वजनिक, ऐलानी र पर्ती जग्गा, सार्वजनिक भवन, सम्पदा तथा भौतिक पूर्वाधारको सुरक्षा,
- (ज) विपद व्यवस्थापन सम्बन्धि खोजी, उद्धार, राहत तथा पुनर्स्थापना,
- (झ) स्थानीय प्राकृतिक स्रोत र अचल सम्पत्तिको संरक्षण चोरी निकासी नियन्त्रण,
- (ञ) छाडा पशु चौपायाको नियन्त्रण,
- (ट) अनधिकृत निर्माण तथा सार्वजनिक सम्पति अतिक्रमण रोकथाम तथा नियन्त्रण,
- (ठ) कार्यालयले तोकेको अन्य कार्य,

परिच्छेद - ४

तह सृजना र पदपूर्ति

६. पालिका प्रहरीको दरवन्दी सृजना : (१) गाउँपालिकामा रहने पालिका प्रहरी कर्मचारीको दरवन्दी सृजना र खारेजी नियमावलीमा व्यवस्था भए बमोजिम हुनेछ ।

(२) पालिका प्रहरीको दरवन्दी सृजना गर्दा त्यस्तो दरवन्दीमा रहने पदले गर्ने कार्यविवरण, अल्पकालिन तथा दीर्घकालिन रुपमा पर्ने वित्तीय दायित्वको विश्लेषण गर्नुपर्नेछ ।

७. पालिका प्रहरीमा रहने पदहरू : (१) पालिका प्रहरीमा देहा बमोजिमका पदहरू रहनेछन् ।

- (क) पालिका प्रहरी नायब निरीक्षक (प्र.पाँचौ, इञ्चार्ज)
- (ख) पालिका प्रहरी सहायक निरीक्षक (सहायक स्तर चौथो)
- (ग) पालिका प्रहरी हवलदार (सहायक स्तर तेस्रो)
- (घ) पालिका प्रहरी जवान (सहायक स्तर दोश्रो)
- (ङ) पालिका प्रहरी सहयोगी (विविध स्तर)

८. पदपूर्ति समितिको गठन : (१) गाउँपालिकाको स्थानीय सेवा ऐन, २०७५ को परिच्छेद ३ दफा ८ बमोजिमको पदपूर्ति समितिले नै पालिका प्रहरी पदपूर्ति समितिको कार्य गर्न सक्नेछ ।

९. परीक्षणकालमा राखिने : (१) नयाँ नियुक्ति गरिएका पालिका प्रहरी कर्मचारीलाई तोकिए बमोजिम परीक्षणकालमा राख्न सकिनेछ ।

१०. पालिका प्रहरीको आवश्यक योग्यता : (१) पालिका प्रहरीको योग्यता सम्बन्धी व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।
- (२) पालिका प्रहरीको नियुक्ति गर्दा पदपूर्ति समितिको सिफारिसमा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले नियुक्ति दिनेछन ।
११. विज्ञापन सम्बन्धी व्यवस्था : पालिका प्रहरीको भर्नाको लागि विज्ञापन सम्बन्धी व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।
१२. नियुक्ति सदर : पालिका प्रहरीले आधारभूत तालिम गर्नुपर्ने भनि तोकिएको पाठ्यक्रम अनुसार उत्तिर्ण भएमा कार्यपालिकाको निर्णयले नियुक्ति सदर गरिनेछ ।

परिच्छेद - ५

सजाय र पुनरावेदन

१३. सजाय : उचित र पर्याप्त कारण भएमा पालिका प्रहरी कर्मचारीलाई देहायको सजाय गर्न सकिनेछ
- क. नसिहत दिने ।
 - ख. तलब बृद्धि रोक्का गर्ने ।
 - ग. तल्लो तहमा घटुवा गर्ने
 - घ. लापरवाही गरी गाउँपालिकालाई नोक्सानी भएको सम्पूर्ण वा आंशिक रुपमा तलब भत्ताबाट कटौती गरी असुल गरिने,
 - ङ. भविष्यमा अयोग्य नठहरिने गरी नोकरीबाट बरखास्त गर्ने
 - च. भविष्यमा अयोग्य ठहरिने गरी नोकरीबाट बरखास्त गर्ने
१४. नसिहत दिने : (१) प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले दिएको आदेशको अवज्ञा गर्ने वा तोकिए बमोजिमको आफ्नो काम कर्तव्य पूरा नगर्ने पालिका प्रहरी कर्मचारीलाई नसिहत दिईनेछ ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिम १ वर्षमा ३ पटक भन्दा बढी नसिहत पाएका पालिका प्रहरी कर्मचारीलाई प्रकृया पुरा गरी सेवाबाट हटाईने छ ।
१५. तलब वा वढुवा रोक्ने : पालिका प्रहरी कर्मचारीको काम सन्तोषजनक नभएमा सजाय गर्ने अधिकारीको निजको तलब वा पदोन्नती रोक्का गर्न सक्नेछ ।
१६. तह र तलब घटाउने : (१) कुनै पालिका प्रहरी कर्मचारीले देहाय बमोजिमको कसूर गरेमा निजलाई १ तह घटुवा गरी सोही घटुवा भएको तहको तलब भत्ता उपलब्ध गराईनेछ ।
- क. सन्तोषजनक काम नगरेमा
 - ख. अनुशासनहीनता गरेमा
 - ग. आचरण सम्बन्धी ऐन उल्लंघन गरेमा
 - घ. गाउँपालिकाले दिएको आदेश निर्देश नमानेमा वा कार्यान्वयन नगरेमा,
 - ङ. मनासिव कारण बिना विदा स्वीकृत नगराई विदा बसेमा
 - च. तोकिए बमोजिमको जिम्मेवारीमा लापरवाही गरेमा वा पुरा नगरेमा

१७. सेवाबाट हटाउने वा बर्खास्त गर्ने : (१) पालिका प्रहरी कर्मचारीलाई देहाय बमोजिमको कसुर गरेमा सेवाबाट हटाउन वा बर्खास्त गर्न सक्नेछ ।

- (क) अयोग्यताको कारण आफ्नो पदीय जिम्मेवारी पुरा गर्न नसकेमा,
- (ख) राजनीतिमा भाग लिएमा
- (ग) बारम्बार अनुशासनहीन काम गरेमा,
- (घ) नैतिक पतन देखिने फौजदारी अभियोगमा अदालतबाट प्रमाणित भएमा
- (ङ) कार्यालय समयमा मादक पदार्थ सेवन गरी हिडेमा
- (च) प्रचलित कानुन बमोजिम भ्रष्टाचाराजन्य कसुर गरेमा
- (छ) पदीय जिम्मेवारी अनुसरको आचरण नगरेमा
- (च) आचरण सम्बन्धी नियमहरू पटक पटक उल्लंघन गरेमा

१८. सजाय सम्बन्धी कार्यविधि : (१) प्रहरी कर्मचारीलाई सजाय गर्ने र गराउन आदेश दिने अधिकार प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई हुनेछ ।

(२) पालिका प्रहरीलाई सजायको आदेश दिनु अघि कारवाही गर्न थालिएको विषयमा र सजाय स्पष्ट खुलाई सफाई पेश गर्ने मौका दिनु पर्नेछ । त्यस्तो सफाई पेश गर्न आदेश दिँदा गराईएका आरोप स्पष्ट रूपले किटिएको हुनु पर्दछ । त्यस्तो प्रहरी कर्मचारीलाई सजाय गर्ने अधिकारीले तोकिएको म्याद भित्र आफ्नो सफाई र प्रस्तावित सजायको लिखित रूपमा स्पष्टीकरण पेश गर्नु पर्दछ ।

तर भागी पत्ता नलागेको वा सम्पर्क स्थापित गर्न असम्भव भएको पालिका प्रहरी कर्मचारीको सम्बन्धमा नियमावलीमा व्यवस्था भए बमोजिम हुनेछ ।

१९. पुनरावेदन लाग्ने : दफा १३ बमोजिमको कारवाहीमा चित्त नबुझेमा पैंतीस दिनभित्र जिल्ला अदालतमा पुनरावेदन गर्न सक्नेछ ।

परिच्छेद: ६

तलब भत्ता, सेवा सुविधा सम्बन्धी व्यवस्था

२०. पारिश्रमिक, राशन, बिदा तथा अन्य सुविधा : (१) पालिका प्रहरीको पारिश्रमिक, राशन, बिदा तथा अन्य सेवा शर्त र सुविधा तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

परिच्छेद: ७

पोशाक र दर्ज्यानी चिन्ह

२१. पोशाक र चिन्ह : पालिका प्रहरीको दर्ज्यानी चिन्ह, ब्याज, पोशाक र सोको रंग सम्बन्धी व्यवस्था कार्यपालिकाले तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

परिच्छेद: ८

अवकाश र उपदान

२२. अवकाश र उपदान : अवकाश र उपदान तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

परिच्छेद : ९

विविध

२३. तालिम : छनौट भएका पालिका प्रहरीलाई औपचारिक जिम्मेवारीमा खटाउनु पूर्व नेपाल प्रहरीसँगको समन्वयमा न्युनतम एक महिनाको आधारभुत तालिम प्रदान गर्नुपर्नेछ ।
२४. पुरस्कार : प्रशंसनीय एवं उत्कृष्ट कार्य सम्पादन गर्ने पालिका प्रहरीलाई गाउँपालिकाको कार्यालयले पुरस्कृत गर्न सक्नेछ ।
२५. कार्य सञ्चालन प्रक्रिया : कार्यालयले पालिका प्रहरीको कार्य सञ्चालन प्रक्रिया बनाई लागू गर्न सक्नेछ ।
२६. नियम बनाउने अधिकार : यस ऐनको उद्देश्य कार्यान्वयन गर्नलाई कार्यपालिकाले आवश्यक नियमावली तथा कार्यविधि, मापदण्ड, निर्देशिका, बनाई लागू गर्न सक्नेछ ।
२७. यस ऐन बमोजिम हुने : यस ऐनमा लेखिएको कुरामा यसै ऐन बमोजिम र नलेखिएको कुरा प्रचलित कानून अनुसार हुनेछ ।
२८. बचाउ : यस अधि भए गरेको काम कारवाही समेत यसै ऐन बमोजिम भए गरेको मानिनेछ ।